

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 9 (532).

Fredagen den 4 mars 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år:		Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam	kr. 5:—	Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl.	» 5:—	Öppen kl. 10—5.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Plattsökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modet., månadsuppl.	» 3:—	Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktionssekr.: J. Nordling.	(lösnr: endast för kompletteringar.)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderoben	» 3:—				Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.

Anna Geete,
född Hamilton.

Anna Geete, född Hamilton, är dotter af numera afidne grefve Adolf Hamilton, landshöfding i Upsala län, och hans likaledes afidna maka Agnes Geijer, Erik Gustaf Geijers enda dotter. Anna, som var sina föräldrars äldsta barn, föddes på egendomen Blomberg å Kinnekulle, hvilken då innehades af hennes fader, som med sin unga familj bodde där, till dess han år 1863 flyttade till Upsala. Annas barn-dom förföt således i en naturomgivning, som hör till det härligaste, Sverige har att bjuda på, och med en nästan helig kärlek bevarar hon minnena från detta sitt första och skönaste hem. Anna Geete har i ett bref till mig skrivit ett och annat om sig själf, och då jag alltid funnit, att det mest oersättliga i en biografäro de personliga uttalandena af den, som saken handlar om, så låter jag helst Anna tala själf. Hon skriver:

»Att jag är född den 2 mars 1848 i ett förfärligt yrväder och midt under det att hela Europa stod i ljus låga med revolution på alla håll, så att mamma alltid (då jag som liten bröt ut i den rent af ostyriga häftighet, som lifvet sedan något kufvat) brukade säga: »Ack, hvad skall det bli af dig, du lilla stackare! Man ser på dig, att du är född midt i revolutionen!» — hvilket på mig gjorde ett djupt och hemskt och hemlighetsfullt intryck — detta, åtminstone årtalet, torde du veta. Att jag växte upp i den urgamla, gula slingerros-öfvervuxna träbyggnaden på Blomberg och där mottog in-

tryck, hvilka, trots alla de skiftande öden och erfarenheter, jag sedan genomlevvat, alltjämt äro de djupaste och innerligaste i mitt väsen, så att det minsta vidrörande af dessa minnen är som ett slag på klippan, som framkallar lårefloder, — det har du väl också något så när reda på. Den rika, förunderliga naturen där, Kullens röda klefva, »Rojornas» vida horisont, ängarnas öfvermått af blommor, vårens solstekta, hasselbuskbevuxna sluttningar med myriader blåsippor, den blandade doften af kalkrök och hö om sommarkvällarne, musik ur alla öppna fönster på den stora salongen, morbror Uno Troilis lejonman, stora skratt och outtömliga historier, Wennerberg som lektor i Skara på besök hos föräldrarne, Thekla Knös som ett mildt litet sagoberättande väsen, en lekkamrat, hvars olikhet i ålder vi aldrig tänkte på, mamma, ung och rak, till bäst med blonda lockar och blå slöja, Geijers sånger sjungna med hennes änglastämman i skymningen om vinterkvällarne, så att den lilla själen hos det lyssnande barnet tyckte sig vilja sprängas af känslor, som det ej kunde uttrycka, — allt detta och mycket, mycket mera bildar ett helt af oändlig ljufighet, glädje, munterhet, poesi, som hela lifvet igenom legat som en bakgrund till allt annat, jag upplevat!»

Man kan icke godt i en trängre ram gifva ett mera lefvande och intressant uttryck för hemmet på Kinnekulle, än Anna Geete gjort

En kvinna har så mycken makt
Som hela släkten sammanlagdt,

Ty hon som moder fostrar den
Och får dess kärlekslön igen.

J. Gude-Smith.

med dessa rader. Den utpräglade häftigheten i lynnet, som hon talar om såsom mig välbekant, har jag under alla de år, jag känt henne, aldrig sett till. Däremot hade Anna Geete tydligen redan i barndomen två utpräglade passioner, hvaraf jag sett många uttryck i hennes lif. Den ena var att rita, »klottra ner», som det kallades, då hon var liten, och den andra var att sluka böcker, hela bibliotek i taget. Hon berättar själf om, huru hennes första artistiska dåd, hvarmed hon skrämde sin omgifning, var att hon i ensamheten med en tulpan, doppad i bläck, dekorerade hela kakelugnen i sin mammas rum. Ej långt därefter utförde hon en annan kraftig konstbragd, då hon på besök i Jönköping hos friherrinnan Platen med kol på det nyskura- de salsgolfvet utförde en kolossal ritning af en dam, knäböjande framför ett kors. Målaren professor Troili var den förste, som märkte Annas ovanliga konstnärliga anlag och lärde henne teckna efter naturföremål. Men Annas egentliga stora begåfning låg för återgifvande af det karaktäristiska, och mycket tidigt kunde hon uppfatta och återgifva det frapperande personliga i ett ansikte. För att hjälpa sig själf, medan hon ritade, gjorde hon allehanda underliga grimaser. »Se, hur hon grinar, den välsignade ungen!» sade Troili, då han såg den lillas ansträngningar. Jag skall längre fram återkomma till denna Anna Hamiltons ovanliga artistiska begåfning, om hvilken allmänheten ej har en aning.

Hennes andra passion, en outsläcklig törst efter böcker, fick på flere sätt tillfälle att tillfredsställas. Först och främst lästes det mycket i hemmet, och just vid den tiden, då Anna växte upp, kommo Dickens' romaner ut i bokhandeln här i landet, och hon säger sig aldrig kunna glömma det första starka intrycket af den store engelska författarens verk. Som de flesta unga herrgårdssfröknar åtnjöt Anna undervisning af åtskilliga guvernanter, som aflöste hvarandra, och under hvilkas regemente hon både lärde och led mycket. Därtill kommo andra inflytanden från granngårdarne. På Hellekis hos Skjöldebrands läste hon tillsammans med husets döttrar fransk litteratur för en fransk guvernant och upptäckte dessutom ett aflägsset förtjusande gästrum i tredje våningen, där ingen störde, då man lyckats smyga sig dit och med en bok krypa upp i en af de djupa fönsternischerna med utsikt öfver den vida Väneren; där fanns ett väldigt skåp, fullt af skatter, där bodde tyskarne. Där läste hon Fouqué, Bettinas bref till Goethe och Goethe själf, som hon »satte i sig som vatten mellan 10 och 14 år.»

På en annan granngård, Degeberg, hos den engelska familjen Nonnen, fann Anna ett hem, där hon triffes lika lyckligt som i sitt eget. När sjukdom eller annat allvarligt arbete upptog hennes mor, skickades Anna till Nonnens, där hon tillsammans med två jämnåriga flickor läste för en utmärkt engelsk guvernant. Familjen Nonnen, som djupt inne i Sverige lefde engelskt lif

med engelska seder och engelska sympatier, verkade starkt och afgörande på Anna Hamiltons hela framtid. Här fick hon sin vördnad och kärlek för den engelska nationalkaraktären, hvilken ständigt stått för henne såsom något af det bästa mänskligheten har att uppvisa. Här lärde hon känna alla äldre och yngre engelska författare i familjens rikhaltiga bibliotek, och här lärde hon förstå och tala det engelska språket så grundligt, att det blifvit som hennes andra modersmål. Få, kanske ingen i Sverige har därför med sådan lätthet och nyansering i uppfattningen förstått återgifva de engelska författarne på svenska som Anna Geete.

Mellan 13 och 15 år var hon tre gånger i Tyskland med sin mor och fick därvid se Rhen, Dresden, Heidelberg m. m. Sista året tillbragte hon i en tysk pension för att avsluta sina skolstudier. Dessa ungdomsresor äro de enda utrikesfärder, Anna Hamilton fått göra i hela sitt lif. När man betänker, att nu för tiden nästan alla människor rest Europa rundt och huru det faller på de mest obegåfvades lott att få besöka kulturländerna och lära känna konstens mästerverk, kan det förefalla sällsamt, att hon, så konstnärligt begåfvad och så väl förberedd genom språkstudier och litteraturkännedom, aldrig skulle få se sig om i Europa.

År 1864 såg jag första gången Anna på Upsala slott. Om icke en starkt begränsad ram hindrade alla vidlyftigare beskrifningar, skulle jag icke önska något hellre än att här få gifva Iduns läsare några minnen från denna period i upsalalifvet, då landshöfdingens familj var tongifvande icke blott för staden, utan för en hel krets af vänner, som där funno sitt centrum. Detta hem lifvades af en anda, som var den allra mest välsignelsebringande. Det var en blandning af svenskt herrgårdslif och odladt intelligenslif, som man sällan finner i så stark förening. Om den enkla och varma gästfriheten var en tradition från det Hamiltonska herrgårdslifvet på Kinnekulle, så var det nog Agnes Geijer, som medförde de litterära och musikaliska intressena från sitt eget fädernehem.

Agnes Hamilton var ett af dessa helt personliga kvinnoväsen, som man nu så sällan finner: en ädel och dygdig kvinna — benämningar, som nu nästan anses gammalmodiga, troligen emedan de så sällan kunna användas. Sträng som dygden, när det gällde rätt och orätt, var hon oändligt mild emot all oskyldig glädje. Under hennes beskydd kände alla sig glada och frimodiga, och hon hade den sällsynta gåfvan att få människor att visa sig från sin bästa sida, så att de vanligtvis lämnade det Hamiltonska hemmet glada och nöjda. Det fanns på den tiden en ovanlig mängd lofvande unga förmågor i Upsala, som hadesitt glädjecentrum på Upsala slott. Många af de bästa dogo ännu unga, andra intaga nu framstående platser såsom statsmän, författare och medborgare. Här hade Anna tillfälle att röra sig bland många olika människor, och samlifvet mellan slottsfol-

ket och deras vänner var sådant, att man aldrig lämnade hvarandra utan något verkligt andligt utbyte. Mycken sällskaplig munterhet härskade också där, och Anna själf var outtömlig i att uppfinna festligheter och upptåg.

Det roligaste vid alla roligheter var dock Annas förmåga att bevara dem i sina ritningar. Hennes kompositionstalang var sådan, att de, som sett hennes utbrott i den vägen från ungdomstiden, nog finna våra nu lefvande svenska illustratörer i saknad af den humor och den fantasi, som Anna i sina teckningar hade så mycket af. Det var vanligen hennes familj och hennes allra bästa vänner, som hennes munterhet gick ut öfver, och endast den mest själfbelättna inskränkthet kunde finna sig sårad af Annas så kallade karrikatyror. De voro aldrig öfverdrifna, så att de verkade frånstötande eller oigenkännliga. Det var personen lifslevande i sina mest slående egenheter.

Men medan Anna i sin familj och bland sina vänner kunde röra sig fritt och lyckligt, uppfattades må hända hvarken hon eller hennes vänkrets alltid med så tillmötesgående förstående. Anna säger själf, att hon ofta, från det hon var liten, fick höra som en förebråelse från lärarinnor och kamrater sådana ord som dessa: »Och du som skall vara så begåfvad!» ... »Du, som ju har ett så briljant hufvud!» Det är inskränkthetens vanliga vapen mot de bättre utrustade att förebrå dem deras andliga företräden, som om dessa vore en synd.

Mycket tidigt förlofvade Anna sig med då varande medicine kandidaten Gustaf Geete, och det var just ej med blida ögon, som vi »flickor» sågo på honom, som ville taga Anna ifrån oss. Emellertid varade det nästan tio år, innan denna förbindelse realiserades. Under den långa förlofnings-tiden förändrades mycket för Anna. Flere af hennes vänner dogo, alla skingrades. Thekla Knös, en af hennes ömmaste barn-domsvänner, satt i många år andligt fången och dog till sist på en anstalt för sinnessjuka. Agnes Hamilton själf började kämpa mot den svåra sjukdom, som slutligen lade henne i grafven. Det blef allt mer och mer tyst på Upsala slott.

Anna hade en tid i Stockholm studerat måleri, först för Egron Lundgren, sedan för professor Holm, men det var nog icke denna art af undervisning, Anna behöfde. Antingen skulle hon i många år ha genomgått en sträng tecknings- och målarskola för att lära sig behärska formen, eller också — och detta troligen det rättaste — bara gått på och ritat på egen hand sina lifsintryck, sina fantasier och kompositioner. Aldrig har hon ritat så litet som just under den tiden, då hon kopierade akvareller för Egron Lundgren och målade landskap för professor Holm. Hon lärde sig blott nätt och jämt så mycket, att hon fick afsmak för hvad hon gjort på egen hand, och då uppgaf hon att bli konstnärinna och slog sig på litteraturen. Medan tystnaden på Upsala slott år från år tilltog, lefde Anna sitt eget lif som i en klo-

stercell, sitt rum i entresolen med den djupa fönsternischen och med utsikt öfver den vida Upsalaslätten. Här började hon det öfversättningsarbete, som sedan blef hennes lifs rikaste innehåll.

Hennes första öfversättning var amerikanen Bret Hartes »Kaliforniska skisser». Det var genom ett yttrande af Dickens, som hon först blef uppmärksam på Bret Harte, hvars arbeten hon skaffade sig. Hon skriver därom: »Hvad jag själf anser som min ära, är att jag kanske, näst efter C. R. N., som därvid står först och oupphunden, mest bidragit att införa den amerikanska litteraturen här och därigenom beredt många en hel del glada stunder.» Sedan har hon öfversatt en sådan mängd af främmande, isynnerhet engelsk litteratur, att listan därpå skulle bli allt för lång att anföra, af amerikaner, utom Bret Harte, Mark Twain, James J. r, Max Adeler m. fl. Af engelska böcker sätter hon själf högst »David Grieve», af Mrs Humphry Ward, och vid sidan af denna Mark Twains märkliga bok om Jeanne d'Arc, skrifven med en så allvarlig hänförelse och pietet, att ingen kunde tro den uppsluppne humoristen vara mäktig af en sådan.

Anna har alltså arbetat på sina öfversättningar med den allvarligaste föresats att göra ett godt arbete och att värdigt återge den författare, hvars verk blifvit henne anförtrodt. Med den begåfning och de kunskaper hon förfogar öfver har också hennes arbete blifvit af bästa sort. Men det är med en god öfversättning som med det goda samvetet: det tiger. Hvem som helst kan göra anmärkning på en illa gjord öfversättning; men om en öfversättning är mästertligt gjord, så märker, underligt nog, icke läsaren, ja, ofta knappt nog kritikern, att det är en öfversättning. Men ju mindre allmänheten vet att sentera en sådan öfversättning, desto mera skulle nog de respektive författarne vara Anna tack samma, om de kunde uppfatta, huru samvetsgrant och konstnärligt hon återgifvit dem.

År 1876 gifte Anna sig och flyttade till Delsbo i Helsingland, där hennes man blifvit distriktsläkare. Det var ett nytt och ganska underligt lif hon där fick börja. Midt ibland en halfvild befolkning, där eldsvådor, stöld och dryckenskap hörde till dagordningen, utan spår till bildadt umgänge, i ett hårdt klimat, med knappa inkomster, hade Anna tusen svårigheter att kämpa emot; men hon stod ännu i sin ungdoms kraft, och hennes konstnärstemperament och hennes humor höllo henne uppe. Ovärderliga äro de beskrifningar med ord och bild, som hon ännu under denna tid skickade sina vänner i Upsala. Allt det, som för henne nog var svårighet och ofta hemsk vildhet i omgifningen däruppe, blef i bref och teckningar outtömliga ämnen till kraft och fantasi för oss andra.

Därpå flyttade Geetes till Skellefteå år 1879 och kommo sålunda från den ansträngande tillvaron bland ett svårhandterligt bondfolk till det ännu mera påkostande lifvet i en norrländsk småstad. Mod och humor höllo ännu krafterna uppe, men en stor del vemod började dock nu blanda sig i hennes bref. Hon kände sig lefva i en andlig landsflykt långt ifrån allt, som hon höll mest kärt. Dock fäste hon sig starkt vid Norrlands natur, till hvilken hon ännu stundom kan längta tillbaka. År 1879

blef hennes man provinsialläkare i Hjo, där de lefde i fem år, och 1893 flyttade de till Borås, där de ännu bo.

Den som känt Anna Geete från ungdomen, tycker henne äga alla förutsättningar för att ha kunnat bilda centrum i någon salong, jämbördig med hvilken som helst i de stora kulturhärdarne i Tyskland eller Frankrike från århundradets början. Hennes artistiska begåfning, hennes litterära och språkliga kunskaper, hennes stora konversationsförmåga, hennes lätthet att uppfatta olika personer och hennes glädje öfver intelligent sällskapslif — allt tycktes vara ägnadt att låta hennes talang komma många till godo. Men lifvet har velat annorlunda. Hon har flyttat från småstad till småstad i alltjämt trånga förhållanden. Själf barnlös och långt aflägsnad från släkt och vänner, har hon lefvat ett lif, som alltmör blifvit ensamhetens.

Men för en rik natur är ensamheten icke tom. Där lefva minnena, och Anna Geete är sina minnen passioneradt trogen. Där lefver arbetet, och hon kan arbeta med lif och lust som få. Där lefva studierna, och så länge en bok kommer ut på tryck, har hon alltid något att läsa. Men mycket hellre än att hon läser allt hvad andra skriva, kunde man önska, att hon själf skrefve något, icke blott öfversatte. Måhända är hennes talang icke vänd åt det skapande inom litteraturen, men hennes bref äro så ovanligt intressanta, att hon utan tvifvel bättre än alla andra, som kunna skriva om henne, skulle kunna skriva sina memoarer. Det skulle glädja många, om hon ville göra det.

Helena Nyblom.

Bikten.

Teresa, du stulit mitt hjärta, så räck mig
din mun till en kyss —
de läppar, som fromma berörde det blanknötta
radbandet nyss.

Teresa, där inne i kyrkan jag såg, när du
biktade dig,
din barm såg af suckar jag häfvas och tänkte:
o, gällde det mig!

Jag såg, huru tårarnes glitter som dagg be-
stänkle din hy,
hur fram öfver kindernas sammet drog blyg-
sels flammade sky.

O, var det mig som den gällde, rodnaden,
yppig och varm —
o, var det mig som den gällde, sucken, som
steg ur din barm!

Teresa, säg var det kättarn, främlingen uppe
från nord,
som kom din stämma att skälfa i biktens hvi-
skade ord?

Teresa, svartögda flicka, du vågar ej andas
hans namn,
men lidelsefullt du sluter kättaren i din famn!

Daniel Fallström.

Att rå om sig själf!

Säkerligen finnas bland Iduus många läsarinor flere, som, innan de kommo i sin ställning af husmoder, aflönande guvernanter eller »gå frun tillhanda» och tjänare, själfva innehade en af dessa, mer eller mindre, dock i allmänhet ganska beroende poster. Minns du då, älskvärda läsarinna, huru ofta du önskade att få »rå om dig själf», ej endast för en dag eller några timmar, utan för fjorton dar eller en vecka åtminstone? Att få kasta af dig de dagliga plikterna och göra just hvad du ville! Oftast var väl ett besök i hemmet det, som vinkade mest, eller om du ej hade ett sådant, ett besök hos en syster eller vän. Men att framställa en sådan begäran — nej, det vågade du ej!

Har du glömt allt detta nu, sedan du är den som makten hafver? Jag är rädd för att du har det, och om det någon gång dyker upp i ditt minne, är du genast redo att tänka för dig själf: nej, hur kan jag reda mig utan fröken? Hvem skulle se efter att pojkarne blefvo ordentligt klädda om morgnarne, och hvem skulle duka bordet o. s. v.? Och du sänder genast bort dessa tankar från dig.

Låt oss nu tillsammans tänka efter, om det ej ändå vore möjligt. Bland guvernanter är det ju många, som ha på förhand aftalat om tre veckors ferier åtminstone, vanligen sommartiden, ferier från läxläsning och ofta frihet att resa bort eller stanna kvar i familjen, just som de själfva välja. Så dem är det ej så illa stäldt för, men den guvernant, som, på samma gång hon skall undervisa, äfven skall hjälpa till »med andra i ett hushåll förefallande göromål» (ofta för 100 kr. om året), hon kan visst ej lämna sin plats någon tid som helst under året för ferier, ty hushållsgöromålen läggas ej på hyllan en viss tid som skolböckerna.

Är det nu en ung flicka, kanske utan hem eller med ett fattigt sådant, vågar hon vanligen aldrig fordra, ja, ej ens bedja om någon tids ledighet, hur kort den än är, ty hon ser, hur nödvändig hon är, och hur det jämt räcker till med arbete, och vågar ej riskera sin plats. — Det är rakt ingen skillnad mellan denna sorts guvernanter och »hjälp att gå frun tillhanda», endast att den förstnämnda måste gifva både andligt och fysiskt arbete och således har det mera ansträngande än den sistnämnda. (Inom parentes må anmärkas, att man ej förstår, hur en husmoder med tre eller fyra barn under en guvernants ledning kan tänka, att hon, guvernanten, skall kunna bereda både sig själf och barnen för följande dags läxor och ändock vara behjälplig i hushållet.)

I hvilket fall som helst bör en hvar fatta, att samma arbete nästan dag ut och dag in blir både tröttande och enformigt i längden. Tänk, hur härligt det skulle kännas, att kunna få ligga och sträcka sig en kvart eller halftimme i sängen på morgonen och veta, att när man kommer upp, man kan göra just hvad man vill! Och när man då vet, att man ej vågar framställa en sådan begäran, blir man lätt trött och liknöjd och otålig i arbetet, ty, äfven om arbetet ej är hårdt, finns dock känslan af band tillstädes.

Hvad tänker du, kära läsarinna, din fröken skulle säga, om du kallade henne till

dig och sade: »Kära fröken, nu har fröken ej varit utom den här socknen (eller staden, det är enahanda) på mer än ett år, och litet ombyte skulle göra fröken godt. Nästa vecka tänker jag ingen kommer och besöker oss, och vi kunna nog reda oss. Jag skall se efter pojkarne, och mellan jungfrun och mig kunna vi nog dela arbetet, så det blir gjordt, och något storstök ska' vi ej ställa till med under tiden, så nu packar fröken, när fröken fått svar, att hon är välkommen, och reser bort på fjorton dar.»

Ja, nog vet jag hvad hon gör. Hon ser på dig alldeles handfallen, som om hon ej kunde tro dina ord, och när du slutat tala, stå tårarne i ögonen på henne af bara glädje. Och hur lätt arbetet går, både till dess hon är redo resa, och sen när hon kommer åter, uppiggad och hvilad efter fjorton dagars hvila och ombyte! Det var sannerligen värdt att låta henne resa, så kvick i vändningarna är hon, och så mycket nöjdare ser hon ut. Och nöjd är hon, ty hvad var det sista du gjorde? Jo, när hon stod färdig att resa, kom du och stack helt omärkligt en tiokrona i handen på henne, »ty,» sade du, halft ursäktande, »jag vet att frökens biljett kostar 22 kr. och det är mycket ur en liten kassa.» Och se, voro ej tårarne i ögonen igen på den lilla token!

Detta om dina fröknar. Nu till jungfrun. Jag vet, att nu för tiden ha de bra mycket mera ledigt än förr, men så värst ledigt ha de ej. I England, där tjänare tillvällat sig stor frihet jämfördt med våra, har i hvarje bättre hus, ja, äfven i mindre hushåll, där det finns endast en tjänare, hvarje jungfru en eftermiddag, mellan kl. 4 till 9, i hvarje vecka ledigt, förutom hvarannan söndags eftermiddag. Därtill har hon (detta kan endast sägas om tjänare, som vistats flere år i samma hus, nu för tiden ej mycket vanligt, men dock förekommer det) en vecka minst och oftast fjorton dagars ledighet hvar år. Under tiden sköta de andra jungfrurna eller jungfrun, om de äro endast två, den andras arbete utan knot, ty de veta, stt de själfva snart åtnjuta den efterlängtade friheten.

Hos oss är det ju mer än vanligt att ha endast jungfru i mindre hushåll, men det finns dock hjälpgummor att få, och med god vilja kan man göra allt. Och en vecka går så snart, och man har lön för den.

Här kan visserligen anmärkas, att om detta blefve vanligt och i allmänhet fordradt, husmodern vore den, som blefve den mest lidande. Det är dock ej så, ty äfven om hon hade en vecka eller två mera sträfsamt, skulle den återstående delen af året förflyta lättare, ty hon skulle säkert ha villigare och mera tillfredsställda tjänare och såmedels vinna ofantligt. Och — hvarför skulle ej också hon ha fjorton dars ledighet? Lämna barnen och hushållet med dess små bekymmer och resa bort, hon också, där hon kunde få hvila och ombyte: två viktiga faktorer i en människas andliga och lekamliga välbefinnande!

Kära läsarinna, låt mig nu ej tala för döfva öron! Du måste inom dig själf medge att detta är rätt, och då är det ock värdt att taga i betraktande. När du så väl funderat ut, när du bäst kan spara din fröken och din jungfru eller dina jungfrur, hvad du nu har, sänder du dem, en i sänder, bort på »lof», det må nu vara som-

mar, höst, vinter eller vår. Sänd dem ej heller alldeles omedelbart efter hvarann, så att du får litet andrum, och sedan kan du med glädt mod och tillfredsstäldt samvete ta dig en tur själf, med eller utan din man, det lämnar jag åt edert eget godtfinnande. Ty, ser du, ibland kan det ock vara godt för en man att se hvad en hustru gör i hemmet, äfven om han håller henne med fröken och två jungfrur.

*En, som i fulla drag
njuter af friheten.*

—

Kavaljerstjänst.

Mina damer! Eftersom denna tidning speciellt är afsedd för eder och alla frågor, som röra kvinnan, särskildt upptagas i denna »damer-nas egen», vågar jag härmed påpeka en punkt, som, jag medger det, bör behandlas med den största varsamhet. Jag vill då särskildt vända mig till de unga flickorna med några reflexioner, som kanske många af eder tycka berättigade, men andra återigen kanske anse såsom allt för pedantiska. Nåja, det är heller ej meningen att tvinga på eder min åskådning; hvar och en har ju rätt att själf bestämma öfver sitt görande och låtande.

Öfverallt, där individer af båda könen äro tillsammans, får man se, att kvinnan — isynnerhet om hon är ung och vacker — behandlas med den största artighet, ja, hyllning af det manliga släktet. Detta är ju ganska naturligt, men hon blir stundom därigenom så bortsämd, att hon rent af *fordrar*, att alla karlar skola stå på tå för henne och lyda hennes minsta vink.

Se på en danstillställning t. ex. hur herrarna få servera och passa på damerna — i större eller mindre grad. Ja, det har t. o. m. gått så långt, att det nästan anses mindre chic för en ung dam att själf skaffa sig en smörgås eller en portion mat. Det skola hennes kavaljerer göra.

Medgifves visserligen, att det är ofantligt bekvämt att bara behöfva slå sig i ro i någon treflig vrå och dit få allt, hvad man önskar sig af mat och dryck m. m. — men man bör ju äfven taga litet hänsyn till sin nästas bekvämlighet, ty ingen människa har rättighet att uteslutande tänka på sig själf.

Och mängen ung dam — jag talar af erfarenhet — drifver därvid sina pretentioner i fråga om brukandet af herrarnes tjänstvillighet något väl långt. Herrarne se nog villiga ut, men kanske ni skulle få en annan uppfattning af saken, om ni kunde läsa deras innersta tankar och vara osynliga åhörare vid deras bedömande af dessa pliktens behag.

Hur ofta får man också icke se, att unga spolingar tränga sig före äldre damer för att fortast möjligt skaffa *sina* damer det begärda. Och stundom hemsökas smörgås- och förfriskningsborden af en hel här dylika »betjänare», som afskåra all möjlighet för de äldre att komma fram — såvida dessa senare ej vilja bruka näfträtten. Vore det den unga damen själf, som skulle servera sig, finge hon allt vänta, tills hennes tur kom, men härvidlag gälla ej tur och ordning.

Och hur sänder ej den täcka Evadottern sina manliga slafvar att taga reda på hennes förkomna schalar, dansprogram, handskar och andra småsaker! Jag tycker verkligen, det är synd om de stackars herrarna att så där behöfva spela rôle de domestique. Dock medger jag gärna, att fall gifvas, då man tacksamt låter betjäna sig af sina manliga bekanta; därför vill jag blott uppmana eder, mina damer, att ej *onödigtvis* utöfva eder oemotståndliga makt på det »starka» könet.

Särskildt till alla fästmöer vill jag ställa den förmaningen: »*Trötta ej ut edra fästmän genom att fordra för mycket uppsättning af dem.*» Tro ni verkligen, att af en uppmärksam fästman alltid blir en lika uppmärksam äkta man? — Tro-ligen ej.

Jag träffade en gång ett ungt, nyförlofvadt par. Båda voro fästa vid hvarandra med innerligaste kärlek och sökte läsa hvarandras önskingar i ögonen.

Det förvånade mig likväl, att fästmön alltid afslog sin fästmans erbjudanden att servera henne det eller det, skaffa henne det eller det o. s. v. Då jag frågade henne om orsaken härtill, sva-

rade hon leende: »Hur länge tror ni den artigheten skulle räcka? Förlofnings-tiden kanske, men jag vill ej såsom fästmö vänja mig vid vanor, hvilka jag såsom fru finge lägga bort. Då skulle afbrottet bara bli så mycket kännbarare, och folk skulle naturligtvis sedan säga: »Ja, så blir det efter bröllopet!» Nej då är det bättre att från början taga det så, att man kan fortsätta därmed äfven »efter bröllopet.»

Hennes fästman, som hörde vårt samtal, sade då: »Ja, jag må skatta mig lycklig, som har fått en så rar och förståndig liten fästmö. Hon är ej som många andra unga damer, hvilka fordra ständig uppsättning. Jag önskar bara, att alla kvinnor hyste samma åsikter som min lilla fästmö.» — Jag tror han där uttalade en af många när tanken.

Och jag tror ej edra aktier skulle falla hos herrarne, om ni mindre anlitate deras kavaljerstjänst i dessa småsaker. — Tvärtom. Ofta nog kunna dessa s. k. småsaker vara ganska tröttsamma och besvärliga för dem, i synnerhet om ni, mina damer, kanske ej haft annat att tänka på förut än edra toaletter och nöjen, då herrarne däremot kanske komma från ett tråget och ansträngande arbete. *Carry.*

—

Svunnen lycka.

Skiss för Idun af

Elin Ameen.

Det är många dödsannonser i tidningen i dag. Den ena efter den andra inom den svarta ramen. Doktor Wendt skakar sitt gråa hufvud, han vet bäst, hur farlig mars är med sina skarpa vindar och sitt bedrägliga solsken, från den tiden, då han var praktiserande läkare. Han skakar åter sitt hufvud och låter sina blickar mekaniskt fara öfver namnen på de afidna; ingen som han just känner. Men, vänta, hvad är det för ett namn? Han skjuter glasögonen tillrätta och läser det omigen: Fru Nina Jones, född Silvé, 65 år, död i Kalmar. En mycket enkel annons och där- under ingenting om sörjande anförvanter.

Doktorn har läst det två gånger, tre gånger — till dess han ändtligen förstått det, och tidningen sjunker ur hans darrande hand ned på hans knä. Glasögonen ha immat sig, han tager dem af sig och lägger dem på bordet, han tänkte torka dem med sin näsduk, men i stället för han den till sina ögon.

Är hon verkligen död — så ung och vacker, så tjugusande och lefnadsfrisk? Hur länge sedan var det — sedan den tiden då han . . . Låt se . . . nej, omöjligt, kunde hon varit 65 år nu — en gumma . . .

Han kan inte tänka sig henne gammal, grånad, butter, böjd, lidande — och nu död!

Hon hade ju hår svart som korpens fjädrar, ögon eldiga och glansfulla, hy med hälsans blomstrande färg, tänder, som glänste friska och hvita mellan de röda, svällande läpparne, figuren rak, smidig, gången lätt och sväfvande . . .

Ja, det var då — när han såg och ålskade henne — för — låt se — fyrtiofem år sedan — nästan ett halft sekel.

Och ändå stod det alltsammans så lefvande för honom. Det var vid en västkustbadort de möttes, där han som medicine kandidat varit biträdande läkare, och där hon vistats en sommar med sina föräldrar. Där hade de svärmat, dansat, promenerat, rott och till sist — som han då trodde — älskat. Han hade så säkert trott på hennes genkärlek — hade den icke lyst honom till mötes från strålände

ögon och leende mun? Hur hade icke hennes hjärta klappat mot hans i valsen, där han höll henne tätt intill sig, hur hade icke hennes hand skälfvande besvarat hans varma handtryckning, när han hjälpte henne ur båten eller öfver det branta klipp-språnget.

Hvarför han aldrig talat? Därför att de båda voro fattiga och hans framtid ännu oviss med långa år af väntan, innan han kunde bjuda henne ett hem. Men att hon skulle vänta, var han viss om — detta löfte fanns mellan dem, utan att de någonsin uttalat det i ord. Andra kunde svärma kring henne, hur mycket de behagade, och det gjorde de, honom sökte hennes ögon, förbi alla de andra, mot honom log hon som mot ingen annan. Andra, rika friare kunde täfla om hennes hand — de fingo korgen, och han kände en triumferande stolthet i sin själ — det var för hans skull, därför att hon ville vänta på honom...

Så kom det förfärliga, förkrossande slaget. De väntade ej ens, till dess de lämnat badorten, utan just mot slutet af säsongen eklaterades hennes förlofning med den rike brukspatronen från Småland — han med skallig hjässa, istermage och miljoner i sin kassakista.

Litet blekare hade hon blifvit, och hennes leende såg ofta litet konstladt ut, men som något offerlam föreföll hon ej. Med en drottningens hållning — milliondrottningens — mottog hon deras lyckönskningar, medan hon med ett barns belåtna min betraktade sin vackra hand med den blixtrande juvelring, fästmannen satt på hennes finger.

Så krossades hans ungdomsdröm och, underbart nog, hade han aldrig sedan älskat någon annan.

Några år senare återsåg han henne en afton på en bal. Hon var mycket förändrad, mera vacker, mera ståtlig, men så kall, så likgiltig. Juveler blixtrade i hennes hår, på hennes barm, om hennes arm, men hon betraktade dem icke längre med barnslig förtjusning.

Han dansade med henne, och efter dansen sutto de en kort stund ensamma i ett litet kabinet. Det var då han icke kunde låta bli att säga något om det förflutna, en häntyd på hvad hon varit för honom och det slag hon tillfogat honom. Var det en dröm eller verklighet — dessa tårar, som glänste i hennes mörka nedfällda ögonhår och sakta rullade ned för hennes kinder? Hade hon verkligen gråtit för honom och vid minnet af det förflutna?

Han hade fattat hennes hand och hviskat hennes namn med lidelsefull ömhet. Men då hade hon hastigt rest sig, stått inför honom stolt som en drottning och sagt med isande kall ton:

»Ni glömmar er, herr doktor — jag är nu fru Jones — och jag minns ingenting från den sista sommarn jag var Nina Silvén — utom min förlofningsdag.»

Utän ett ord vidare eller en blick gick hon, och han lämnade balen strax därefter.

Men tårarne voro dock ingen dröm. Trots hennes ord hade hon gråtit — gråtit för honom och sig — vid tanken på det som en gång var eller som kunde hafva blifvit...

Det var minnet af dessa tårar, som gaf honom hopp och mod att, då hon efter ett

tioårigt äktenskap blef änka, skriva till henne. Hon hade icke blott blifvit änka, det befanns äfven att mannen varit nära ruinerad, och man lyckades endast rädda så mycket, att den ännu unga, barnlösa frun kunde föra en sorgfri tillvaro. Hon flyttade till Kalmar, och det var dit doktorn skickade sitt bref, så snart sorgåret var ute.

Hvilket bref det var! Han lade däri all sin aldrig besegrade glöd, alla dessa års saknad och längtan, allt sitt hopp, hela sin manliga kärlek. Han bad blott om ett enda ord till svar — att han skulle få komma och hämta sin lycka.

Efter några dagar kom där med posten från Kalmar ett paket till honom med hans namn och adress i pryddig, vacker fruntimmersstil. Det såg ut som en bok. Ja, mycket riktigt — det var ett poetiskt verk han en gång lånat henne vid badorten — det hade titeln »*Svunnen lycka*». Och hans namn stod skrivet på första bladet. Hon hade aldrig lämnat igen boken, och han hade aldrig återfordrat den.

Endast denna bok och intet bref, ej en rad — var detta hennes svar? I så fall kunde det ej betydja mer än ett: *svunnen lycka*. Hon kunde då ej... hon hade ingenting att ge honom, hans hopp hade slagit fel! Och nu ville hon ej ens ha detta minne kvar — troligen det enda af honom — hon ville släcka hvarje gnista af hopp, nu och för alltid.

Han lämnade omedelbart därefter sin praktik och vistades utomlands i två år. När han kom tillbaka och återtog sitt arbete, var han sig till det yttre lik, men han glömde henne aldrig — aldrig. Och nu stod det åter alltsamman så lefvande för honom, som hade de skilts åt i går och ej för årtionden sedan.

Han ville söka reda på den bok, hon återsändt som svar på hans brinnande fråga. Den hade i många år stått undan-gömd bakom en rad andra i han bokskåp. Men han visste hvar den fanns, och utan att behöfva söka, höll han den snart i sin hand.

Hon hade dock bevarat den i tio år — hennes händer hade vidrört den, kanske hade hon emellanåt läst i den och erinrat sig bitar, som han brukat läsa högt för henne. Åh, hvarför, hvarför hade hon sedan blifvit så hård och kall! Stundom hade det förefallit honom som en underlig gåta och nu, i dag, ångrade han, att han ej, trots hennes afvisande svar, sökt upp henne, bestormat henne, tagit bort hennes köld och fått isen kring hennes hjärta att smälta... hvem vet, hvem vet...

Tårarne stego åter upp i den gamle doktors ögon, och hans darrande händer släppte boken, som föll i golvet och öppnade sig. Ett litet pappersblad föll ur; han böjde sig ned och tog upp det. Han behöfde ej sina glasögon för att se skriften på det gulnade papperet, ty stilen var stor och tydlig ännu, trots att den något bleknat, och där stod endast detta: *Kom till Nina.*

Han blef så blek, som hade dödens ängel vidrört honom med sin kalla vinge. Han vacklade några steg framåt, sjönk ned på en stol, lutade ansiktet i händerna och brast i gråt, medan hans läppar hviskade: *Nina, Nina!*

Skaldernas kvinnor.

Små studier för Idun
af Emil Linders.

VII.

Zacharias Topelius.

Hvad Franzén var för våra fäders fäder, har Zacharias Topelius, också han en Finlands son, delvis blifvit för vår egen tid. Sedan den dag skalden sände ut sin första diktsamling och i den själf förklarade sig sjunga för Finlands flickor, ha både i hans hemland och här i Sverige tusende sinom tusende unga röster sjungit hans vackra, friska sånger.

Så snart en ny samling *Ljungblommor* utkommit, ha tonsättarne skyndat att ge oss musik till skaldens dikter och *Sylvias visor* och *Selmas tankar i våren* ha blifvit kära vänner i de svenska hemmen. Hvem har ej hört visorna om Rose-Marie, om Annalill', *Björkens visa* eller *Kung Karls jakt*? Alla äro de visor om kärlek, unga kvinnor och gröna skogar.

Stundom har skalden valt en annan form än visans och skänkt oss dylika dikter som *Vintergatan*, hvori han berättar oss den hänförande sagan om Sulamith och Salami, som byggde sig en bro af himlahvalfvets stjärnor. Eller också har han gifvit sina bästa vänner, barnen, små visor, just sådana som barnen älska.

Men Topelius har äfven visat sig vara en kvinnans skald, som förstår och erkänner det berättigade i nutidskvinnornas frigörelsekamp.

Redan år 1866 sjunger han till *Fredrika Bremers minne*:

»Plats för idéerna!

Hur länge har ej kvinnan burit utan klagan sin ärfda lott att skonlöst kysst i hjälf för mannens blick som elfvorna i sagan ha tusende behag, men ingen själ!
Än smickrad, firad, än förtrampad, bruten, än vettlös, sysslolös, i glitter glömd, än släpande sitt ok, till tacklös möda dömd, var hon från handlingen, från tanken utesluten.

Då kom idéen — — —
och halfva mänskligheten tillhör dig.»

Det är Topelius, som år 1882 i poemet till den första finska kvinnliga kandidaten, fröken Irene Åström, utropar:

»Mod, Goas döttrar! Glömmen hvad de skria!
Mod! Sanningen skall göra eder fria!»

Och i dikten *Kvinnans rätt* kväder den sjuttioårige skalden:

»Hvad värde har ett offer då som ditt,
om detta offer icke bjudes fritt!

— — —
Din rätt, o, kvinna? Hvarför gå till rätta?
Kom huld som förr att våra sorger lätta,
men träd med klarnad blick i lifvet in,
och då är halfva mänskligheten din!»

Det är ord af en skald, som förstår hvad vår tids kvinnor vilja!

Ännu är ej för sent

att för ungdomen i edert hem prenumrera på den fosterländska, ungdomsfri-ska, allmänt omtyckta tidningen *Kam-raten*, då samtliga nummer från årets början erhållas. En större och varaktigare glädje kan Ni ej bereda edra söner eller döttrar.

Kvinnan och landtbruket.

Med anledning af »Ann Lovis'» artikel i Idun
af d. 11 febr.

ber jag få upptaga ofvanstående ämne och börjar då med den frågan: varför kan ej en praktisk, frisk och arbetsam kvinna ägna sina krafter åt en så hälsobringande sysselsättning som skötandet af ett landbruk, utan att väcka opinionen emot sig? För 30 år tillbaka skulle ej en ung flicka kunnat sitta vid kontorspulpiten tillsammans med männen, utan att väcka uppseende — nu kan hon det. Hvarför skulle hon ej då kunna ägna sina krafter åt landtbruket? Banan är visserligen ännu, med få undantag, ny, men många nya banor hafva under de senare 10 tal åren öppnats för henne, och anses det nu till följd af vanans makt alldeles som sig bör. Om en gift kvinna vid sin mans frånfälle fortsätter med landtbruket, anses det energiskt, och »opinionen» har undseende med henne, men om en ogift kvinna af håg och fallenhet direkt väljer denna sysselsättning såsom lefvebröd, så fruktas jag för att tadeljukan ej sparas henne, utan försvårar hennes bemödanden att skaffa sig en oberoende existens. Går det henne så emot, så brytes stafven öfver hennes hufvud, och folk kallar henne emanciperad — talar om fruntimmer, som ingenting begripa — att det var helt naturligt m. m. Detta rörande hvad man kallar »opinionen», eller, rättare sagdt, hennes djärfva steg att företaga något, som ännu hör till sällsyntheterna — det mindre vanliga.

En man däremot, utan all förmåga att sköta ett landtbruk, som af sin far anses oduglig att idka studier, får en gård — han måste ju någonting blifva — det går på tok för honom, men omdömet blir i stället för ett förtögligande ett beklagande att det gått så illa, men det hufvudlösa i företaget att sköta ett yrke, som man alls inte begriper, omnämnes ej.

Hvad jag företager mig, jag måtte vara man eller kvinna, så måste jag äga duglighet därtill, eller åtminstone en kraftig vilja att genomdriva hvad jag föresatt mig och öfvervinna de svårigheter, som vid nästan alla företag möta. Och idkandet af landtbruk är i dessa tider ingen lätt sak. Hvarför? Emedan gårdarna äro för lätt åtkomliga, frästelsen, att utan kapital, äga en torfva och skaffa sig en oberoende existens, för stark. Arbetskrafterna äro också för dyra. Det behöfs inte många tusen kr. för att köpa ett landtbruk. Agenter öfverhopa med de fagreste anbud, locka, ja rent af pocka att göra affär, det är deras lefvebröd. Egenomarna äro merendels intecknade till hvad de äro värda, och de få tusen som behöfvas för att komma i besittning af en dylik »egendom», är hvad folk »handlar med», som det kallas.

Är det nu svårare för en kvinna än för en man att inse detta? Jag kan ej finna det. Hufvudsaken är den, att vare sig man eller kvinna bör man akta sig för affärssvindler. Med 20,000 kr. kapital som Ann Lovis sade sig äga och därtill håg och lust för landtbruk, hvarför kunde hon ej då tillfredsställa denna önskan? Köpt en liten nätt gård för 6 à 8000 kr., betald den kontant och haft de öfriga penningarna att röra sig med till förbättringar m. m. Ty jorden är inte otacksam för den idoge och verksamme, som äger något för att kostna på den. Jag vet många små trefliga gårdar för detta pris, som föda 10 à 12 nötkreatur och åtminstone 1 häst, med rikligt bete och skog till afsalu, ifall man skulle vara nog grym att beröfva sin egendom dess härligaste prydnad — en sak, som i dessa tider hör till affärssvindleriet.

Ann Lovis har gifvit 8,000 kr. för fri bostad, vedbrand, mjölk, smör, slakt, brödföda, en liten trädgård m. m. Hon använder något af sitt återstående kapital att förbättra jorden och får om ett par år mera inkomster, så att hon kan löna sina tjänare därmed. Hvarför skulle hon då afrådas ifrån att tillfredsställa sin håg för denna sysselsättning, därför att hon är — fruntimmer? Men att köpa gårdar utan kapital, att tänka sig att af jorden erhålla lefvebröd för sig och tjänare och betala dryga räntor och amorteringar till bankerna är och förblir hufvudlöst, och just därför äro de flesta landbrukare i ett sådant betryck; de behöfva därför icke vara »oförståndiga» fruntimmer. De hafva köpt, utan att hafva något att köpa för. Har jag 20,000 kr., får jag ej köpa dyrare än för 8, högst 10,000 kr. Kan jag lefva på en sådan liten gård? Det gamla ordspråket: »rätta mun efter

matsäcken» får här tillämpas. Jag är van vid att bo på den eller den gatan med minst 5 à 6 rum, kan jag hafva mindre? Jag kan fortsätta därmed, om jag har råd därtill, i annat fall får jag lika bra vid en billig gata med 2:ne rum.

»Kan en kvinna sätta sig i respekt hos manliga tjänare?»

Det beror på henne själf. Bestämda order, utan kontraorder — en svaghet, som oftast vidläder kvinnan. — Visa dem att ni förstår er sak, var vänlig och betala dem punktligt, så anser jag det lättare reda sig med en manlig tjänare än med en kvinnlig. Har jag en förständig tjänare, så kan jag ju alltid låta honom uttala sin mening, men jag afgör själf.

»Kan en kvinna hafva öfverseende öfver vidsträcktare områden af skog o. s. v.?»

Det beror på, om hon orkar gå, i annat fall är det ju ej värdt blifva landbrukare. Gå ut ensam för er själf, studera er in i saken, och när ni gjort detta, meddela er då med edra tjänare, så att ni med bestämdhet kan gifva order om hvar och huru mycket ni vill hafva avverkadt. Gå sedan och se efter att ordern är verkställd.

»Kan en kvinna förstå köpet af egendom själf?»

Lika mycket, om hon är praktisk och förstår att se upp med alla handlingar och papper som en man och ej låter sig hänföras för att komma i besittning af sina önsknings mål; ty en kvinna låter sig lättare hänföras och öfvertalas än en man, ehuru männen ofta mången gång gjort en dum affär. Hon kan ju hafva en rådgifvare härvidlag, men med praktisk blick välja någon, som begriper och icke själf har några biintressen; icke med någon slags ovisshet visa, att hon af kvinnlig svaghet tror sig göra en lugnare affär, därför att hon har en man till rådgifvare, ty det beror ju på hvad denne man förstår och det förtroende hon för öfrigt hyser till honom. Mången har blifvit bedragen af rådgifvare — mången har bedragit sig själf genom att försumma anlita en klok sådan.

En angenäm sysselsättning erbjuder ett landtbruk alla, som med lif och lust ägna sig därtill, och äga så pass kapital, att de kunna köpa; men att på spekulation köpa egendomar och kämpa med svårigheter i form af dryga lån, är ett hufvudlöst företag, och afråder jag därifrån på det bestämdaste. Att nedlagga en del af sitt kapital i jorden och med omsorg sköta den, bör ej vara otacksamt, ej heller på minsta sätt anstötligt för en kvinna. I alla mina företag beror det på mig själf och mitt uppförande, huruvida jag rättvisligen bör tadlas, och icke därför att jag beträder en ny bana.

R—t.

Från Iduns läsekrets.

Vivat!

Emile Zola! — I jubel ditt namn gått ut
i seklets trötta, dystra, tynande slut —
Vår hyllning tag! — I bidad, i anad vår
Så leende Nordens hjärta emot dig står.

Vårt vivat hör! I värma, i glöd och glans
så klingande gladt det drager emot La France.
Det hälsar dig ifrån landet vid Östersjöväg,
från trakter dem ännu aldrig ditt öga såg.

Det är så mycket, mycket, vi ville ha sagt,
det ligger och drömmar i hågen, i fjältrar lagdt,
det söker sig väg, men finner ej uttryck i ord —
De äro dig främmande, toner och röst i Nord —

Men brutet, sakta och hjärtvarmt hoiska de
ett ord, som ger genljul hos dig: la verité —
Det ordet i gyllne skrift på din fana står,
på din stolta, ljusa, scajande tricolore.

För detta ord i härnad och kamp du gått,
en riddare sans reproche et peur du stätt
— Är tung än den modans väg, du att vandra har,
till sist blir din lösen ett jublande victoire!

Emile Zola! Vår stammande hälsning tag
i seklets sjunkande, tynande, döende dag!
Dess värma, dess innersta mening helt visst dig når.
Vårt svenska, trofasta lefve! du säkert förstår.
En svensk kvinna.

Hvar klappar det hjärta?...

Ja, hvar klappar det hjärta — jag vet att det måste finnas någonstädes — som känner sig manadt att göra början? Hvar finnas de händer, som vilja gifva första gåfvan till en fond för fattiga, obotligt sjuka kvinnor? I våra dagar, då det på så många håll med ifver och intresse arbetas för samlandet af grundfonder till pensioner för tjänarinnor och sömmerskor m. fl., tränger sig osökt i sinnet den frågan: hvem vill hjälpa de obotligt sjuka? De hafva ock ett arbete att utföra — ett arbete hvaraf de endast känna bördan, utan att någonsin få erfara den motvägande känsla, som innefattas i uttrycket *arbetets glädje*.

Jag känner en sådan sjuk kvinna, som nu årtionde efter årtionde stått kvar i sitt arbete. Medellös och beröfvad sin *arbetskraft* äger hon ej den ringaste möjlighet att bidraga till sin försörjning eller den sjukvård, hvaraf hon har behof, utan måste år efter år anlita sina släktingars och vänners hjälpsamhet, så långt deras vilja och förmåga sträcka sig.

Hvilken lättnad i arbetsbördan för henne och de med henne likställda, om kärleksfulla händer ville taga sig an deras sak och för all nöd ömmande hjärtan ville tänka ut något sätt att hopbringa en pensionsfond för obotligt sjuka, hvarest de hade rättighet att söka sitt penningbidrag, rättighet på samma grund som yrkesidkarskan söker sitt i den till hennes förmån stiftade understöds-kassan. Hvilken glädje också för dessa fattiga sjuka att någon gång få låta sin hand omsluta en liten penningssumma, som de kunde få benämna sin egen!

Och nu till sist en fråga till dig, Idun, som är allas vän: vill du också vara min vän och hjälp? Vill du på din vandring till de mångtusende hemmen taga min skrifvelse med? Men vänta — jag vill säga dig något, som du ej ser och märker, men som du skall hviska in i människornas hjärtan: under de enkla, konstlösa orden gömmer sig en fast och orubblig tro på att du skall finna det du och jag söka: barmhärtiga hjärtan och hjälpbringande händer.

Ur notisboken.

Kronprinsessans hälsotillstånd synes tyvärr, enligt de senaste underrättelserna, fortfarande mindre tillfredsställande. Febern har vikit, men hostan är besvärlig och kraftlösheten betydlig. Sedan kronprinsen nu skyndat till hennes sjukbädd i Rom, har hon dock den lugnande känsla af att se maken vid sin sida, som bättre än något annat bör kunna underlätta tillfrisknandet.

Frans Hedberg, den öfver hela vårt land högt uppskattade författaren, hvilkens penna ej heller varit främmande för Iduns spalter, fyllde den 2 dennes 70 år och hyllades på bemärkelsesdagen från vida kretsar af beundrare och vänner.

Kvinnoförbundet för Sveriges sjöförsvaret hade häromdagen årsmöte å Sjökrigsskolans lokal under ordförandeskap af fru Anna Wallenberg, född von Sydow. Efter årsberättelsens uppläsande föredrogs revisionsberättelsen för år 1897, som visade att kassabehållningen till detta år är 2,964 kr. 74 öre. Förbundet räknar 461 medlemmar, hvaraf 107 kvinnor i Karlskronafilialen. Till styrelsemedlemmar utsågos fru Wallenberg, född von Sydow, ordförande landshöfdingskan Isberg, statsrådinnan Christerson, fru Lagercrantz, född Wrangel, fru Hjulhammar, född Dreijer, fru Elliot, född Pålman, amiralskan Klinberg, grefvinnan Hamilton, född Beck-Friis, fru Juel, född Björkman, och fru Elliot, född Stråle. Styrelsesuppleanter blefvo fru Lilliehöök, född Enell, fru Peyron, född Asp, fru Carlstedt, född Guillaume, fröken A. Björkman, fru Balck, född Forsberg, och fru Linder, född Pfeiff. Revisorer och revisorsuppleanter omvaldes.

Grundläggningen af hufvudstadens äldsta blomsterhandel, änkefru Charlotte Christine Dahlblom, afled den 23 febr. å Lilla Annen i Lilla Lilla på den 82 årsfirmanamnet Boberg-Dahlblom antog den nu hädangångna vid sitt giffermalmed dekorationsmålaren Dahlblom. Under de första åren hade hon sin lokal vid Fredsgatan, men sedermera

flyttade hon till Drottninggatan 31, där affären varit iurynd i mera än 52 år och ännu fortsättes, numera af hennes dotterson Alrik Dahlblom. Fru Dahlblom, som genom sin verksamhet gjort sig allmänt känd, efterlämnar ett godt namn såsom en vänsäll och hjärtogod personlighet.

Fröken Hulda Lundin, slöjdinspektris vid Stockholms folkskolor, har genom enhälligt beslut kallats till korresponderande medlem af Sällskapet för befrämjande af yrkesutbildningen bland kvinnor i Ryssland.

En bortgången kvinnosakskämpe. Den 18 februari afled i New-York miss *Frances Elisabeth Willard* i en ålder af 58 år. Frances Willard var af god amerikansk familj och hade fått en mycket vårdad uppfostran, hade till och med tagit magistergraden vid Syrakuseuniversitetet och blef, efter att ha verkat en längre tid som folkskollärarinna, 1871 professor i estetik vid nämnda universitet, en befattning som hon innehade till 1874. Vid denna tid fann hon sin verksamhets krets för trång, öfvergaf estetiken och kastade sig öfver nykterhetsarbetet på kristlig grund. Tillsammans med några andra damer bildade hon det sedan så ofantligt utbredda »Worlds Womens Christian Temperance Union», i hvilken förening miss Willard först var sekreterare och från 1879 president. Det faller af sig själf att icke politiken kunde uteslutas från föreningen och snart var miss Willard en af de ifrigaste kämparna för kvinnans rösträtt. Som sådan innehade hon ett år en verkningsfull ställning som hufvudredaktör för *Chicago Evening Post*.

Redan i årgången 1894 (nr 32) meddelade Idun den framstående kvinnans porträtt och ut förligare biografi, hvartill vi hänvisa.

Till kvinnlig ledamot af k. komitén för Sveriges deltagande i världsutställningen i Paris år 1900 har komitén vid sammanträde den 17 februari utsett fru Anna Wallenberg, f. von Sydow.

Teater och musik.

Kungl. Operan lär hafva för afsikt att fira Ibsens 70 årsdag den 20 dennes med en matiné, vid hvilken skola gifvas två akter ur »Brand» med hr August Lindberg i titelrollen. Samma dags afton kommer å Dramatiska teatern att gifvas »Fru Inger till Östråt».

— Fru *Mathilda Lindens soaré* å k. operan hade naturligtvis samlat en fulltalig publik, som gärna ville hembära den framstående konstnärinnan sin hyllning. Intresset höjdes och därpå, att fru L. framträdde i en ny roll, nämligen som Mignon. Att hon valt denna uppgift, föreföll nog mången redan i förväg egendomligt, och vi kunna ej gärna tillskrifva det annat än en nyck. Dylika experiment kunna emellertid i mer än ett hänseende vara farliga. Visserligen kunde man ju med hänsyn till fru L:s begåfning vänta sig, att experimentet ej skulle alldeles misslyckas; men man skulle vara väl mycket öfverseende, om man påstode, att det i allo utföll väl. Redan den yttre figuren lägger här hinder i vägen och förtar all illusion, och man ser tydligt, att fru L. själf är medveten härom, hvilket åter för med sig, att spelet, trots en uttrycksfull mimik, ofta verkar onatur. Att Mignons sångparti skulle ligga utom fru L:s begränsning, kunde man ju lätt tänka sig. Det var ock fjerstådes omlagdt. Hennes höga toner verkade ändock något skarpa och beslöjade, och intonationen blef ej alltid ren. Hela framställningen saknade dessutom detta naiva, omedvetna, som man alltid vill finna hos Mignon, och hvarförutan det ej blir någon Mignon. Maskeringen var ej heller den bästa. Hvertill exempelvis den ljusa långlockiga peruken? Och den hypereleganta page-dräkten passade väl föga för Mignon som tjänare hos borgarsonen Vilhelm Meister. I jämförelse med hvad fru L. bjudit oss under de senare åren står denna prestation afjordt efter. En stor konstnärinna kan också ha sin begränsning.

Att våra tankar beträffande den nu föreliggande prestationen delas af flera, veta vi, och att vi framställt våra anmärkningar kommer sig därpå, att vi sätta fru L:s konstnärsskap för högt för att utan invändning kunna äse, att därmed onödigtvis experimenteras. Entusiasmen under representationens gång var ej heller vidare stor.

Den hyllning i inropningar, blommor och kranzar, som ägnades fru L., särskildt efter sista akten, hade naturligtvis sin grund i hvad hon redan förut bjudit oss af sin konst och måste i det hänseendet betraktas som mer än välförtjänt.

Att publiken med nöje återhörde hr *Ödmann* som Vilhelm Meister, behöfver knappt sägas. Likaså förtjänar hr *Forsell* att särskildt framhållas för sitt förträffliga utförande af Lotharios parti, som han med sin vackra stämma förlånade en särskild charme. Som Philine debuterade fröken *Fernqvist*, hvilken som debutant redde sig rätt bra med sin lilla röst. Föreställningen bevestades af prins Carl med gemål och uppvaktande.

Dramatiska teatern gaf i onsdags »Blommor i drifbänk» som recett af styckets författare, hr *Frans Hedberg*, hvilken samma dag fyllde 70 år och sålunda gjort sig väl förtjänt såväl af denna recett som af den hyllning, som på aftonen bragtes honom vid en fest till hans ära å Grand hotel.

Par Brikoll gifver sin sedvanliga vårkonsert i afton i Musikaliska Akademiens stora sal under direktör E. Kerbergs välkända ledning. Biträdande äro bland andra hr Salomon Smith och konsertmästaren Zetterqvist. Damer äga ock tillträde.

Södra teatern tycks ha fått förlig vind i seglen — det nya programmet i tisdags kväll gjorde en hederlig skrattsuccés, som säkerligen borgar en lika lång framgång som den närmast föregående. Förpjäsen, enaktsskämten »Sådant händer» af en hr *Fritz Berend*, var ett tyskeri i lägre bemärkelse, ovigt famlande efter tarfiliga vitzar, krystadt och schablonmässigt. Efterpjäsen däremot — *Laufs'* och *Kraatz'* fars »Ordensbröderna» — var tysk i god anda, berlinsk, kalkborgerligt gemytlig och oförargligt lustig. En äkta Söderpjas för alla »lysende bröder» med sin tacksamma — och lifligt senterade — parodi på ordenshemlighetsmakeri, kujonerade äkta män, resoluta ragator, viftiga ungherrar och naiva ungmör. Nämnom hr *Bergström*, fru *Fornell*, herrarne *Wagner*, *Lambert* och *Hagman*, fru *Lambert*, fröknarna *Friberg* och *Hjort*, och hvarje någon smula erfaren habitué skall förstå inpassa dem i det hastigt skisserade schema, vi nedkastat, inom hvilket ock en konstförständig direktion så väl anbringat sina krafter, att resultatet för menigheten blef den angenäma stämning, vi antydtt med denna korta redogörelse *alfa* och nu besegla med dess *omega*.

Fröken Tora Hwass' andra musiksoaré äger rum instundande måndag under medverkan af prof. Neruda samt hrr Aulin och Bergström.

Filharmoniska sällskapet gifver sin andra abonnementskonsert nästkommande tisdag, hvarvid utföres Seb. Bachs stora verk »Johannespassionen», som förut ej utförts härstädes.

Romansafton gifves fredagen den 11 dennes af fru *Dagmar Möller*. Programmet kommer bl. a. att upptaga svenska romanser. Bland medverkande nämnes hr Stenhammar.

Den lille skrifvaren.

Novell för Idun af *Petra H.*

(Forts.)

Af sig själf gick för öfrigt Edvin gärna en lång krok för att slippa möta någon af de sina.

Han var liten för sin ålder, ful och vanskap, blek, med svarta ögon och svart hår, såg gärna under lugg och var rädd för allt och för alla. Moster Beata skrämde honom med sitt sträfvä sätt, kamraterna med sitt skämt och sina vilda lekar. De voro förresten elaka mot honom, slogos och nöpos, när läraren var ur sikte.

Läraren själf var hård och ovänlig. Det blef bättre, sedan han började läsa med stadens »bättre barn». De voro snällare, d. v. s. de lämnade honom i fred; men äfven detta kan vara en pröfning för ett ömtåligt sinne. Ingen gjorde någonsin något närmande, själf var han alltför blyg.

Dock var hans lif icke alldeles glädjelöst.

Ty några hus från moster Beata bodde en ung man, en sjökaptan Berg, som genom en olyckshändelse mist båda benen.

Hans mor bodde hos honom, och Edvin hade några gånger rensat ogräs i deras trädgård. Så hade bekantskapen börjat. Kaptenen tyckte synd om den lytte gossen. Han lät honom komma in, visade honom märkvärdiga saker från främmande länder och berättade om sina resor. Han hade varit jorden rundt, först som simpel matros, se'n som styrman. Sista året hade han fört eget fartyg. Från början hade han varit en fattig pojke, han som Edvin, men stor och stark och vacker. Edvin hade aldrig sett något vackrare än kaptenens ljusletta ansikte med det blonda skägget och de blå ögonen. Berg sade till sin mor, att Edvin mest liknade en apa. Men han var en uppmärksam åhörare, och den stackars krymplingen var mycket ensam. Det var redan två år sedan olyckan hände. —

Så småningom blef det en vana, att Edvin kom in två, tre gånger i veckan, lyssnade till berättelserna med tindrande ögon och vidöppen mun, troget följande med på kartan.

Häraf kom sig att han, som eljes icke gjorde de framsteg i vetenskaperna, som hans välgörare hoppats, i geografi snart var skickligare än sin lärare.

»Han hänger öfver boken så lång dagen är,» sade moster Beata.

Men han skiljde icke på bok och på bok och bekantskapen med kaptenen var snart så långt gången, att Edvin fick låna hem af dennes böcker.

Emellertid är det tyvärr så, att geografin, åtminstone för den ytliga betraktaren, synes såsom en oviktig och föga inbringande kunskap. Kyrkoherden, borgmästaren, fiskalen och handelsmannen voro icke fullt tillfredsställda.

Därför blef det så, att då borgmästaren dog och kyrkoherden ungefär samtidigt miste sin enskilda förmögenhet, de båda senare i samråd med den förstnämnde beslöto att skaffa gossen en plats, sedan han gått och läst, — eftersom han synbarligen saknade så väl håg som fallenhet för allvarliga studier äfvensom bidragen till hans uppfostran blifvit förminskade med hälften.

Efter långa underhandlingar kom han som skrifvare till handelsmannens bror, som var kronofogde norrut.

Skilsmässan från moster Beata blef icke mycket bitter. Ju äldre pojken blef, dess mer både mat och kläder behöfde han; om hon icke kunnat få mera betaldt, ville hon i alla fall icke behållit honom.

Hon dog tre år senare och testamenterade sina små besparingar åt Kalle.

»För Kalle är en karl och liknar mig själf till humöret.»

Svårare blef det honom att säga farväl till kaptenen. Han sade nästan ingenting, han var icke talför af naturen, men när Berg klappade honom på axeln, sade att han skulle skriva någon gång och till sist förerade honom en kartbok och en resebeskrifning, öfverväldigades han af sina känslor och sprang tjutande sin väg. Han var då sexton år, men fortfarande liten och spinkig. Större blef han förresten aldrig, och då han blef äldre, sjönk hans hufvud längre och längre ned mellan axlarna.

Kronofogden blef icke glad, när han fick

Väggohyra, Mal och Bakterier utrotas af **Aktiebolaget Desinfection**

i rum, fartyg o. bostäder, allt på stället — utan bortförande af möbler.
Rikstel. 34. — Kontor: 11 A. Vestra Trädgårdsg. 11 A. — Allm. Tel. 74.

CAKES

Fullt jämröriga med de engelska, fäs hos de flesta speoerihand-lare i hufvudstaden.

Försök!

C. W. SCHRUMACHER
Kongl. hofverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

SPISBRÖD, många sorter. Förändras öfver hela riket. Begär priskurant.

se sitt nya biträde, men han var en beskedlig man, och hans hustru tog sig vänligt an den lille skrivaren. Han fick en kammare för sig själf, åt vid herrskapets bord och hade ingenting annat att göra än skriva, skriva, skriva...

Eftersom han gjorde det både utomordentligt väl och utomordentligt fort — fortare och bättre än någon annan, gjorde han det också gärna. Han kunde skriva hela förmiddagen för kronofogden och hela eftermiddagen för sig själf.

Ingen visste, hvad han skref, men då han kom ut till kvällsvarden, såg han nöjdare och gladare ut än eljes på dagen.

Det uppdagades sedermera, att han skref geografiska uppslagskataloger och förslag till resplaner rundt jordens alla länder. De voro konstverk i sitt slag och skrifna med tre sorters stilar, tre storlekar och fina, mellanfina och grofva kursiveringar. De förste åren höll han på med sådant.

Sedan, när hans lön blef litet större, köpte han nya kartor, resehandböcker, ja, till och med tidtabeller.

Han som aldrig lämnade trädgården annat än i tjänsteärenden, gjorde en tre dagars resa till Göteborg endast för att få det bästa i sitt slag.

Han kom hem som en annan människa, hade sett och hört tre gånger så mycket som vanliga dödliga, tillräckligt för att fylla en bok. Han skref också en vidlyftig rese-schildring, renskref den prydligt i två exemplar och förärade kaptenen det ena.

Han var då aderton år och hans lif fick ett alldeles nytt och stort intresse. De oräkeliga resorna på den lilla kartan

hade visserligen fyllt hans tid och tankar, men på ett överkligt och stundom nedslående sätt. Han hade aldrig tänkt sig möjligheten af att själf kunna resa.

Han var lytt, följaktligen kunde han icke blifva sjöman. Att resa bara för att resa hade hitintills icke ingått i hans medvetande.

Men när han kommit till Göteborg, hvarföre skulle han icke komma längre — ja till världens ände? Det felades honom ingenting annat än pengar, och när man endast resonerar, är detta icke något hinder. Han behöfde litet och arbetade gärna.

Af sin lilla lön kunde han säkert göra besparingar; och han hade tiden för sig — en lång tid. För första gången erfor han lyckan af att vara ung och satte sig med en knyck vid sitt skrifbord, men icke för att skriva onyttiga kataloger, utan för att arbeta, arbeta.

Kartorna, böckerna och tidtabellerna kommo fram endast om söndagarne, men för hvarje söndag blefvo resorna längre och vidlyftigare. När han kommit jorden rundt, gjorde han långa afstickare från den utsatta vägen, ju fler, ju högre hans penningehög växte. Han förvarade skatten i en blecklåda och räknade den hvarje månad.

* * *

Då den lille skrivaren blef trettio år, hade han inte älskat någon lefvande varelse utom kaptenen. Man skulle tänka sig att under denna tid hans hjärta krympt samman, torkat ihop, själförtärts... Men nej, hans lif hade varit uppfyllt visserligen af blott ett enda intresse, men detta så

levande och rikt, att det i sig upptagit och gjort fruktbarande hvarje tanke, hvarje känsla, hvaraf han var mäktig.

När det kom, som lockade honom bort, lösgjorde honom från hvad som förut varit hans allt, fylldes hans lilla bräckliga varelse af en stor och stark lidelse.

Det — hon — var bara en helt vanlig ung flicka, ljushårig och blåögd, som kom i huset för att gå frun tillhanda och stannade där ett år.

Edvin hade sett henne månader — morgon, middag och kväll — utan att erfara något annat än den obestämda känsla af oro och obehag, som kronofogdeskan, moster Beata och för öfrigt alla fruntimmer ingåfvo honom.

I allt umgänge med dem — om det kunde kallas umgänge — brukade han sitta i den mörkaste vrån på yttersta kanten af den minsta stol som fanns — för att icke taga upp någon plats, såg hvarken till höger eller vänster, utan rätt ned i golfvet — att icke förefalla påflugan, tilltalade ingen, icke ens tjänsteflickan — af fruktan att vara till besvär.

(Forts.)

Innehållsförteckning:

Anna Geete, född Hamilton; af Helena Nyblom. (Med porträtt.) — Bikten; poem af Daniel Fallström. — Att rå om sig själf! — Kavaljerstjänst; af Carry. -- Svunnen lycka; skiss för Idun af Elén Ameen. — Skaldernas kvinnor; små studier för Idun af Emil Länders. VII: Zacharias Topelius. — Kvinnan och landtbruket; af R-d. — Från Iduns läsekrets: Vivat! af En svensk kvinna. Hvar klappar det hjerta... af — Ur notisboken. — Teater och musik. — Den lille skrivaren; skiss för Idun af Petra H. (Forts.) — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

idrag mottagas med tacksamhet.

Länk-logogryf.

En, hvilkens väg är sällan rak. Hvad får lakejen, ofta — bak? I vissa län husslöjdsprodukt. Hvad räknas kan som dålig frukt. Hvar man studera kan i ro, Hur ryssar och mongoler bo. En stad i Schweitz. Om så du vill Ock en som hör Turkiet till. Ett djur, hvars ben är' löjligt små. Ett reglemente. Nyttigt strå. I syskonraden — mycket lång — En som effektiv är i sång.

Sätt nu raskt tillsammans Dessa älfva delar Till en liten kedja Och de ge dig namnet På en sak hvarom du, Akande, plär bedja.

Sibylla.

Omkastningsgåta.

Från hufvudordet borttages en bokstaf. Af de återstående bokstäfverna, hvilka få omflyttas efter behag, bildas ett nytt ord. På samma sätt förfares med de öfriga orden, tills det sista är funnet.

Att hufvudordet ett yrke döljer Det kan »pro primo» jag säga dig. Hvad därmed sedan ju alltid följer Det just i namnet här visar sig.

Om på en bokstaf vi ordet lätta, En stad i Sverige vi då få kvar.

Om blott du väljer och tar den rätta, Så lofvar jag du ej vilse far.

En annan bokstaf vi låta falla, Station i Dalarne då vi få. Ännu en bokstaf. Bland blommor alla Här en vi bjuda dig gissa på.

En annan bokstaf vi sedan välja. Då för vårt öga ett djur sig ter, Som en kan köpa, en annan sälja — Nu tror jag icke jag säger mer.

Den sista runan vi låta fara, Och ordet sedan du lätt förstår. Hvad mången kan i beundran svara, Men som i smärta ock uttryck får.

De bortfallna bokstäfverna bilda tillsammansantagna, rätt ordnade, namnet på en fågel, samt placerade i en annan ordning namnet på en blomma.

Moster Lisa.

Kombinationskvadrat.

1	2	3	1
2	4	2	5
3	6	7	2
6	2	3	3

Orden beteckna:

- 1, 2, 3, 1 = hufvudbonad,
- 2, 4, 2, 5 = sjö,
- 3, 6, 7, 2 = bostad,
- 1, 2, 3, 3 = finnes på vissa djur,
- 1, 2, 3, 6 = för pressen,
- 2, 4, 6, 2 = stad i södra Europa,
- 3, 2, 7, 3 = stad i Afrika,
- 1, 5, 2, 3 = mansnamn,
- 1, 2, 6, 6 = djur,
- 1, 4, 7, 3 = läkarterm.

Moster Lisa.

Ifyllningsgåta.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
×																×
	×															×
		×											×			
			×									×				
				×				×			×					
					×		×		×		×					
						×				×						

Bokstäfverna, som infalla i de med kors markerade rutorna, bilda ett bekant ordspråk.

1) konungarrike, 2) hvad hvarje människa har, 3) konungarrike, 4) del af Finland, 5) ort i Norrland, 6) extrakt, 7) ort i Kalmar län, 8) hvad Theis gör i Donau, 9) svensk stad, 10) grekisk stad, 11) gammalt längdmått, 12) hvad trädgårdsmästaren nog odlar, 13) finnes på kungliga slottet, 14) fettämne, 15) tillhör teatern och lifvet, 16) slagfält i Finland, 17) stat i S. Amerika.

ad, af, age, al, an, and, ava, b, ber, da, di, e, e, f, ecu, ele, en, eng, erk, g, g, gun, i, in, is, is, l, lar, li, löd, kar, mad, n, ons, or, or, s, sa, sik, säl, sjö, r, ra, raj, ran, t, t, t, ta, te, tr, tr, um, v, var, är, äs.

E. O. N.

Lösningar.

Logogryfen: Svartsjukan: sur, kran, krus, rus, tak, vaka, sarka, turk, ark, sju krut. Charaden: Karo-lin. Aritmogryfen: Petersburg-Kristiania: 1) pälsrock, 2) elevator, 3) Taglioni, 4) Ensebius, 5) rättgift, 6) skuldfri, 7) Brälända, 8) ungdomen, 9) Rajamäki, 10) Georgina. Siffvergatan: Vindskupa: sup, sik, kap, vik, dun, kund, piska. Prokopen: Maria. Gåtan: Bokstafven r. Kapselgatan: Ernst, Jan, Ester, Engla, Sven, Erna, Gerda, Markus, Malte, Vera, Lisa, Armand, Ada, Karl, Oskar, Jonas, Saul, Dika, Selma, Astrid, Marta, Viktor, Åke, Tora, Anders, Verner, Ivan, Edvard, Alida, Sam, Osvald, Jakob, Beda, Vendela, Enoch, Ida, Algot.

Räkneproblemet:

7				13
	2			4
		12	9	
			5	
		10	11	
	6			3
1				8

Kaffe,

patentrostad och konserveradt i enl. med Professor Liebig's metod, hvarigenom det står sig i flere månader, i fina blandningar: Java, Mokka, Plantage m. fl. Fabriksbod 9 Biblioteksgatan, Stlm.

Förädlade Kaffetillsatser, analyserade af D:r Setter berg och Ingeniör Landin. Gör kaffet homogent, välsmakande, sundt, närande och billigt. Begär hos er närmaste handl. Kronkaffe och Utställningskaffe.